

Cimbora

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

Cserepes cigány. Rajzolta Pasc Jenő	81
Imádság. Vers. Irta: Benedek Elek	82
A kis ujságíró. Tréfás angol história. Irta: Jerome K. Jerome	82
Farkaskaland. Elbeszélés. Irta: Baloghné Molnár M.	85
Az elveszett nevetés. Mese. Irta: Heltmann Ervin	87
Kicsi hugom álmodj. Vers. Irta: Rácz Imre	88
Én vagyok a festő bácsi. Rajzolta Pasc Jenő	89
Pipacs. Rege. Irta: Nászai Elza	90
Tamás érdeklődik. Csevegés	90
A gramofon. Elbeszélés. Irta: Zsoldos László	92
Az özvegy gólya. Csufofódó versikék	94
Tréfás mondóka	94
Mellbeütős játék	94
Mesefolyam. Irta: Balázs Ferenc	95
Öreg Cimbora üzeni	96
A Cimbora rejtvényei	96

A

gyermekek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetelen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BÖRGYÁR r.-t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDŰ

GÉPSZIJAKAT

**Gödörcezés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!**

Tartós és izléses cipők

a Halász Mór r.-t.-nél kaphatók Szatmáron!

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.

Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonszalkákat, írókészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútort- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénehesztést, gépek, csillárok, mindenféle fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrászinezését.

Rókát

és más szőrmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

**Szűcsöknek
árkedvezmény!**

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

 PALA

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉ-
REKNÉL, Strada Decebal (Kölcsey-u.) 37. szám.
Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

Gyapju-, selyem-, pamutkelmét,
fonalat, szőrmét fest és tisztít a

„Kristály“

gőzmosó és kelmefestőgyár CLUJ. Telefon 500.

Póstacsomagok pontosan szállítat-
nak! — Kereskedőknek tömegáru-
nál árkedvezmény! — Képviseletek
vidéki városba kerestetnek!

ZEA első román

E krétagyár Cluj.

A Papir- és fűszerkereskedők figyel-
mét felhívja az iskolai saisonra.

A
Cimborára

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

Az összes iskolákban használt **tankönyvek,**
 füzetek, rajztömbök, papir, író- és rajzszerek
legolcsóbban **HUSZÁR** könyvkereskedésében szerezhetők be!

BÉKEBELI MINŐSÉGŰ ÚJ!

Gabonás-, lisztes-, gyapju- és szalmazsák.

Vizhatlan ponyva, napellenző, roletta- és madrac-vászon.

Afrik, seegrasz, bútorrugó, önműködő rolettarudak. — Zsineg- és jutaheveder

minden méretben és mindennemű kárpitos kellékek. Befőttkötöző
és minden másnemű zsinegek 2/0 T—2/32 L-ig minden számban.
Zsákvarró kendercérna és cipézfonal, továbbá többféle minőségű
használt zsákok nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatók

Glücklich Bernát és Fia

cégnél Piața Victorie (Deák-tér) 27.
sz. Plébánia-épület. — Telefon 521.

A Cimbora azt üzeni:

**Ha finom
cukorkát
akartok:**

kérjetelek Melissát

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

**BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.**

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 40 millió leu.

Tartaléktőke 1 millió leu.

Takarékbetét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,

Budapesten keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN.

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimbora kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

**Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t.
A szerkesztőbácsi postája Satu-Mare (Szatmár) Eötvös-u.
4. sz. alá címezendő. - A közlésre szánt kéziratok Benedek
Elek címére, Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők**

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

Cserepes cigány.

Imádság.

*Karangoznak a toronyba,
Megy Évike a templomba.
Kis imakönyv a kezében,
Szomorúság a szívében.*

*Lép a templomba csendesen,
Leül a templomba rendesen,
Kinyílik az imakönyve,
Olvas, olvas, s hull a könnye.*

*„Én Istenem, én jó Atyám,
Szógyítsd meg az édesanyám',
Ó, ne juttass árvaságra,
Állandó szomorúságra!”*

*Ennyi s nem több az imája, —
S a jó Isten lenéz rája;
Lenéz rája szeretettel:
„Ne sírj gyermek, nem hagylak el!”*

E-6.

A kis ujságíró.

— Tréfás angol historia. —

Irta: **Jerome K. Jerome.**

(Folytatás és vége.)

— Tommy, — mondta Péter, amint másnap a reggelihez ült. De egyszerre a meglepetés arckifejezésével tette le a csészéjét. — Mi ez?

— Kávé — világosította fel őt Tommy — Maga beszélt kávéról.

— Nos a jövőben, Tommy, ha te is úgy akarod, inkább teát innék reggel.

— Nekem mindegy a maga reggelije, — válaszolt a nyájas Tommy.

— Azt akartam még mondani, — folytatta Péter — hogy egy heti próbát teszek veled, aztán meglátom, mi lesz?

Lassan telt el a hét. A kissé kényes gyomru Péternek szerencsés gondolata támadt.

— Tommy, tudod mit mondanék? Azt, hogy vegyünk ide egy asszonyt, aki csak főzne. Akkor neked is több időd maradna, hogy a többi dolgot elvégezd.

— Micsoda többi dolgot? — s az orra mindjárt felhúzódott.

— Hát... hát a szobákat rendben tartani, porolni.

— A törölgetéshez nem kell naponta huszonnégy óra.

— Aztán meg néha szaladgálnod kell, Tommy. Nekem nagyon jól jönne, ha volna valaki, akit elküldhetek anélkül, hogy a háztartási munkát zavarnám.

— Ugyan mit akar? Hiszen felényi dol-

gom síncs, mint amenynyit el tudnék végezni. Elvégezlek én mindent.

Péter haragosan dobbantott.

— Ha én valamit mondok, hát komolyan mondom és akarom is. Minél előbb megérted ezt, annál jobb. Hogy mersz velem vitatkozni, te ördögadta.

Péter olyan elszánt volt, hogy akár keményebb kifejezést is kész lett volna használni. Tommy némán távozott.

Szegény Péter! Nagyon rövid életű volt a diadala.

Öt perccel később Tommy visszatért, ugyanaz a hihetetlen női-férfi ruhaegyveleg volt rajta, amelyet egy héttel azelőtt viselt. Vörös ajkait keményen összeszorította; hosszú szempilláival nagyon sűrűn pislogott.

— Tommy, micsoda butaság ez?

— Megértettem. Nem veszi semmi hasznomat. Köszönöm, hogy próbálkozott velem. Az én hibám volt.

— Tommy ne légy olyan buta.

— Nem vagyok én buta Emma, az étkezde szakácsnéja az oka az egésznek. Azt mondta, hogy jól főzök. Ő mondta, hogy tehetőségem van hozzá. Bizonyára jót is akart.

— Tommy! (Most már minden szigorúság nélkül beszélt Péter.) Ül le! Emmának igaza

volt, a főzésed sokat ígérő. Amint Emma monda, van hozzá tehetséged.

– Hát akkor mért akart mással főzetni?

Bizony erre nehéz úgy válaszolni, hogy az érzékeny Tommy újból meg ne sértődjön.

– Miért ne tarthatnék én két cselédet, ha én úgy akarom?

– Mi értelme volna, hogy kettőt fizessen egynek a munkájáért? Akkor maga engem csak jótékonyaságból tartana. (A fekete szemek megvillantak.) Nem vagyok én koldus!

– Hát igazán azt gondolod, Tommy, hogy magad is el tudnád végezni az egészet? Nem bánnod, ha elküldenélek valahova, talán épen főzés közben? Csak erre gondoltam, Tommy, sok szakácsnő nem vállalná ezt.

– Bizza csak reám, majd szólok én, ha nagyon soknak találom a munkát.

Péter visszatért íróasztalához. Erzsi cica ránézett és úgy vélte, hogy intett is neki.

A következő két hét csupa baj volt Péterre nézvést, mert Tommy rögtön felütötte az orrát és megsértődött, ha Péter bármilyen ürüggyel elmaradt „az ő ebédjéről”. Péternek el kellett ismerni, hogy zsarnokoskodnak felette. Mindenbe beletörődött volna, már csak az egy főzésről szerette volna lebeszélni Tommyt. Két heti újabb gyomor kinzás után újabb szerencsés ötlete támadt.

– Tommy, tudom már mit csinállok belőled.

– Hát most megint mi a baja?

– Ujságíróvá csinállok belőled.

– Ne beszéljen ilyen bolondokat.

– Ez nem bolondság. A háttérben segíthetnél a munkámban és ez sokat hozna a konyhára is.

Ez már olyan érvnek látszott, amit Tommy is megértett.

– Egyszer egy fiúnak segitettem ujságokat eladni, – emlékezett Tommy – azt mondta, hogy nagyon ügyesen csinálom.

– No lám! – kiáltott diadalmasan Péter

– Majd szerezzünk egy asszonyt, aki felment téged a házimunkától.

A Tommy orra egyszerre felszaladt.

– Azt megcsinálhatom a szabad időmben is.

– Látod, Tommy, azt akarom, hogy mindig velem jöjj, mindig velem légy.

– Először próbálkozzék meg velem. Lehet, hogy téved.

– Igazad van, Tommy. Először megnézzük, mit tudsz. Talán ki fog derülni, hogy jobbra vagy érdemes, minthogy szakácskodjál.

Tommy egy napon maga próbálta ki tehetségét az ujságírás terén. Egy híres ember jött Londonba. Minden londoni ujságíró azt mondogatta magában: „Ha beszélhetnék ezzel a híres emberrel és leközhölnék az ujságomban, micsoda nagy dolog lenne az nekem!” Egy hét óta Péter mindég magánál hordott egy papirost, amelyre ez volt felírva címnek: „Saját külön tudósítónk beszélgetése Blank herceggel!” A baloldalán keskeny hely volt hagyva a kérdéseknek, a jobb oldalán nagyon széles hely a válaszoknak.

– Nem tudom, – mondotta Péter a csinosan összehajtott papirost maga elé téve az íróasztalon – nem tudom, van-e egyáltalában valami módja annak, hogy kozzáférjen az ember, valami olyan csalapintaság, tetszős hazugság, amire nem gondoltam volna.

– Nem, – folytatta Péter hangosan – nem hinném, hogy legyen valami módja, lehető vagy lehetetlen, amit meg ne próbáltam volna.

Ezzel Péter a papirkosárba hullajtotta a kis lapot s utjára ment. Amint Péter elment, Tommy kihalászta a papirost,

Egy órával később a St.-James-palota

körül egy csavargó állott a ködben, foltos nadrágban és bámulva az őrszemet.

– Na, te naplopó, mi járatban vagy?
 – Magának ugyan sok bajt okozhat, – vélte a csavargó – hogy ilyen nagy kutyára kell vigyáznia.

– Hát bizony előveszi az embert, ha elgondoljuk, – hagyta helyben az őrszem.

– Milyenek találja, ha szóba áll vele?

– Hát, – mondta az őrszem, jobb lábára állva a balról – nekem eddig nem igen akadt dolgom vele, már úgy személyesen. De nem rossz fajta, ha az ember megismeri.

– Bizonyosan az a háló-vacka, ahol a lámpák égnek, mi? – kérdezte a csavargó.

Ha az őrszem gyors és éles megfigyelő, mint ahogy nem volt, észrevehette volna, hogy a csavargó fekete szemei az esőcsatorna csövén nyugszanak, mely az ügyes mászónak nagyon megkönnyíti, hogy a herceg ablakai alatt levő verandára juthatson.

– Szeretném őt látni, – mondta a csavargó.

– Talán barátod?

– Hát nem egészen, de az utcánkban mindenki róla beszél.

– Hát akkor sietned kell, mert ma este elutazik.

Tommynek leaset az álla.

– Azt hittem, péntek reggelig marad.

– Azt csak az ujságok írják. Egyedül indul szökve 6.40-kor a Waterloo állomásról. Ezt senki sem tudja, kivéve persze néhányunkat. Mindég úgy szokta.

A folyosón léptek halatszottak. Az őrszem egyszerre szoborrá vált.

A Waterloo-állomáson Tommy végig kutatva a 6.40-es vonatot.

Csak egy kocsit tartott valószínűnek, egy rendkívül nagyot a vonatvezető kocsija mellett. „Fenntartva” cédula volt rajta s a szokásos berendezés helyett asztal volt benne négy karosszékkal. Megjegyezte a kocsi helyét, Tommy egyet sétált a pályaudvaron és eltűnt a ködben.

Husz perccel később Blank herceg sietve átment a pályaudvaron és beült a „fenntartott” kocsiba. Miután semmiféle betolakodástól nem kellett tartania, hatalmas mellényét kigombolta, kopasz fejét hátravetette a szék támlájára, nagy lábait keresztbe maga elé nyújtotta s félelmetes kicsiny szemeit lehunyta.

Egyszerre úgy érezte könnyű álmában, hogy még valaki van kívül a kocsiban... s

az a valaki szemben ül ve. Erre a nyugtalanító álmokra a herceg kinyitotta szemeit, hogy elűzze az álmot. És a valaki csakugyan szembeült vele... egy visszatartó kis személy, aki piszkos zsebkendőjével vért törül arcáról és szeméről. Ha a herceg egyáltalán ismert volna meglepetést, hát ugyancsak meg lehetett volna lepve.

– Semmi baj, – nyugtatta meg Tommy – nem azért jöttem, hogy valami bajt csináljak.

– Hogyan került maga ide?

– Nehezebb munka volt, mint gondoltam volna, – ismerte el Tommy, miközben még egy száraz helyet keresett zsebkendőjén, de nem talált. – De az nem tesz semmit, a fő, hogy itt vagyok.

– Ha nem akarja, hogy átadjam a rendőrségnek, legjobb, ha az én kérdéseimre válaszol, – jegyezte meg szárazon a herceg.

Tommy nem félt a hercegtől, de annál inkább a rendőröktől.

– Magához akartam bejutni.

– Veszem észre.

– Nem láttam más módot. Ugyancsak nehéz magához bejutni.

– Mondja el hogyan csinálta?

– A Waterloo-állomáson kívül van egy kis hid. Láttam, hogy a vonatok alatta kell elmennie. Fölmentem hát a hidra és vártam. Mivel ködös este volt, senki sem vett észre. Maga Blank herceg?

– Blank herceg vagyok.

– Megörjített volna, ha máshoz találok befurakodni.

– Folytassa.

– Sejtettem, hogy melyik a kocsija; és amint alám került, ráugrottam. Az egyik lámpában, tudja, megakadtam.

– És a kocsi tetejéről?

– Ó, az már könnyebben ment. Valami vas micsoda van a kocsi végén, meg a lépcsők. Csak le kellett menni rajtuk és itt van az ember. Nincs magánál valami zsebkendőféle?

A herceg előhuzott egyet és odanyújtotta neki?

– Ha már itt van, mondja meg, hogy mit akar?

– Ezekre a kérdésekre akarok választ, – mondta és előhuzta a kérdések jegyzékét.

A bozontos szemöldökök összehúzódtak.

– Ki vette rá magát erre a lehetetlen dologra? Ki volt az? Azonnal mondja meg!

– Senki.

– Ne hazudjon. Hogy hívják az illetőt?
A félelmetes apró szemek tüzet szórtak.
De Tommynak is voltak szemei.

– Én nem hazudok.

– Bocsánatot kérek, – mondta a herceg.
Tommy nagy gonoszsággal adta elő mind-
azt, ami a dologra vonatkozott.

– Magam is azt gondolom, – mondta a
herceg – hogy igaza van Hope urnak, magá-
nak az igazi mestersége az ujságírás lesz.

– Hát felelni fog a kérdésekre? – kér-
dezte Tommy fogait mutogatva.

A herceg, sulyos kezeit Tommy vállára
télve, fölemelkedett.

– Azt hiszem, maga érdemes erre.

– Mi a nézete, – olvasta Tommy – a
jövendő politikai viszonyokról?

– Talán egyszerűbb lesz, ha magam írom
le, – Ajánlotta a herceg.

– Jó, én úgy is hibásan írok. Nem fog
kihagyni semmit, ugy-e?

– Igyekezni fogok, hogy semmi oka se
legyen panaszra, – biztosította komolyan és
leült írni.

Csak akkor fejezte be a herceg, mikor a
vonat lassudni kezdett.

– Meg kell igérnie, – mondotta most –

hogy sohasem folyamodik ilyen veszélyes fo-
gásokhoz, még az ujságírás szent ügyéért sem!

– Természetesen, hiszen, ha nem lett
volna olyan nagyon nehéz magához férkőzni...

Az állomás első lámpája már rávilágított
a hercegre és Tommyra, amint egymással szem-
ben állottak. A herceg, akinek az volt a hire,
hogy rosszindulatu és vad ur, furcsa dolgot
követett el: a kis véres arcot mancsai közé
fogva megcsókolta. Tommynak mindég emléke-
zetében maradt a szürke bajusz füstös ize...

Ilyentén vala a dolgok kezdete. Tommy
szerencsésen hazaérkezvén, egy félórán át szé-
dületes gyorsasággal adta elő kalandját Péternek.

Aztán egyszerre az asztalra ejtette a fejét
és mélyen elaludt.

Péter sokáig ült éjjel a tüzhely előtt, mely
megvilágította Tommy fekete, kócos fejét. Az
árnyékokból egy régóta elfeledett álomkép tünt
Péter elé: egy uj és nagyszerű ujságról szóló
álom, hetenként egy peny, szerkesztője Tom
Hope, Péter Hope, a tiszteletreméltó megalapítónak a fia; ez a lap öröm lesz a közönség-
nek és nagy jövedelem a tulajdonosnak.

Erzsi abbahagyta a dorombolást és meg-
lepetten nézett föl. Péter nevetett, pedig egye-
dül volt.

Farkaskaland.

– Irta: Balogné Molnár Mária. –

Eppen András napja volt. A dagadozó hó-
tengerbe süppedt városra egyre omlott puhán,
hangtalanul az álmos felhők pehelyzápóra. A
kertek mögött a Debren patak aludta téli álmát
s temetői csendjét az odvas fűzfákon gunnyasztó,
gémberedett varjak kiáltása zavarta meg csupán.
A bodzabozótos parton hosszúra nyújtott testtel
lopakodott előre egy szürkecirmos macska s
egyszerre rémült iramodással tünt el a Dakó
kovácsék elhagyott gyümölcsösében. Attól a két
kis fekete alaktól ijedt meg, akik a kanyarodó
felől bandukoltak feléje a mély patakmederben.
Egy kisfiu volt és egy kisleány. Hangjukat fel-
fogta a siket csendességgel szakadó hópelyhek
miliárdja. Korcsolyájukat vállukra akasztva buk-
dácsoltak előre a süppedő hóban s tanakodva
álltak meg egy-egy pillanatra. A patakon össze-
verődni szokott, korcsolyázó gyermekhadat ke-

resték s csaknem könyörögve kiáltozták már
Gödri Árpád s Molnár Pista nevét. Az ijesztően
szakadó hóesés lehetett az oka, hogy sehol
egyetlen, kószáló gyermek sem akadt utjukba,
csak a kiáltásukra felriadt varjak lebbentek
át lomhán, sötétén fejük felett.

Valahol a felszegi gátnál kezdték a kere-
sést, ahol a vadászásból hazafelé tartó, jó öreg
Fehér Gergő bácsi aggodalmaskodva figyelmez-
tette őket: Ne menjetek a patakra ilyen hófer-
getegben, gyermekek, ugysem találtok ott most
játstótársra. Farkafoltos Diána kutyája is hiába
kinálgatta magát játstótársnak, szigoru gazdája
őt is hazaparancsolta. Pedig borzaszórú Diána
szemében ez a nevetőszemű leányka, Szőke Ma-
riská volt a világ legjobb játstópajtása.

Kullogva indult meg siető gazdája után
s otthon aztán vágyakozva kémlelt ki a háló-

szoba kertrenyilló ablakán, a hófátyolos patakmeder felé.

A két gyerek pedig szófogadatlanul folytatta megkezdett útját s jó félórája lehetett már, hogy az ismeretlen patakmedret rótták.

– Én félek, szólalt meg a kisleány s mosolygó, piros arcára kiült a siró aggodalom. A szelid és jóval kisebb Veres Jancsika szivén is átnyilallott a félelem. Megállott kerekre nyitott szemmel s mint aki álomból ébred fel, halkán, vontatottan megszólalt: András napja van!

– Hát aztán, Jancsi, baj az? – szepegte sirásra görbülő szájjal a kis szoknyás játszótárs. A szepegő leányka arc láttára Veres Jancsika szivén hirtelen erőt vett a férfiúi fölény. Kéjes örömmel fogott a félő leányka rémitgetéséhez.

– Bizony, baj, mert András napján szoktak megindulni a farkasok s rendszeren a patakon jönnek a Szármány tető felől a városba. Molnár Pistiek szolgája, Mózi bá beszélte, hogy tavaly András napján Imre Domokos meg a felesége, akik ott laknak a Borviz-utca legutolsó házában, bementek a piactérre lisztet vásárolni. A magukra maradt gyermekek közül egy lement a patakhoz a borviz kutra. Már sötétedett s mikor visszafelé jött, látja, hogy a patakmederből két lompos kutya inál feléje. Sikoltozva kezdett futni felfelé az oldalon s szerencséje volt, hogy a téglagyár udvaráról csörömpölve fordult ki egy szekér az utra. Zajára a két, lompos kutya megállott s ő befuthatott a házba. Még a pítvarajtót is alig tudta kinyitni, úgy megijedt! A téglagyári kocsis mondta, hogy farkasok voltak azok, csakhát a farkas fél a csörömpölő zajtól.

Azt is Mózi bá beszélte, hogy egyszer öt gyermekkorában elküldte az apja gyufáért és spirituszért a boltba. Akkor is András napja volt, mert az ő apját Kerekes Andrásnak hívták s akkor este vendégeket várt a nevenapjára, azért kellett a spiritusz meg a gyufa.

Visszafelé jövet látja, hogy a patakhid alatt hóembert készít két játszópajtása, fogta magát, lement közéjük ő is. A hó friss volt, nehezen állt össze, megunták a gyerekek, meg aztán sötétedett is már, hát haza mentek. Ő még ott maradt, szeretne volna befejezni a fejnélkül álló hóembert, mikor észreveszi, hogy a kanyarodó felől két sárga szem világít feléje. Az utcán egy lélek sem járt s megrémült, mert tudta, hogy farkassal van dolga. De azt is

tudta ám, hogy a farkas fél a tűztől. Előkapta hamar a gyufát, gyujtogatni kezdte gyors egymásutánban s úgy hátrált felfelé a meredek parton. A farkas sunyitva követte csaknem a kapujukig, de közelmenni hozzá az egyre szóró égő gyufától nem mert.

– Te Jancsi, van nálad gyufa?

– Volt, de tegnap elvette apám. Mindig olyanokat mond, hogy a gyufa nem gyermek kezébe való s itt van ni, ha most hirtelen farkas jönne, hogy mentenélek meg tőle?!

Mózi bának tulajdonított s színes fantáziával előadott farkaskalandok alatt megszünt a hőésés s a hangtalan világra lomhán ereszkedett alá szomorú szárnyaival a téli alkonyat.

Az ólmos felhőket ronggyá szaggatva kezdte úzni a hirtelen támadt Nemere s az ágas-bogas fűzfákról sivitva csapta a finom porrá szitált havat az álldogáló gyermekek arcába.

Jancsi saját beszédének hatása alatt ismét elvesztette férfiúi fölényét s félősen fogta meg a leányka kezét.

– Menjünk haza, Máris.

– Menjünk, Jancsi, hagyta helyben a remegő leányka.

Igen ám, de merre. A szapora hőésés befőtte lépteik nyomát s az egyre sűrűsödő homályban az idegen kertek között nem tudtak eligazodni. Szőke Mariska hótól ázott haja merev tincsekbe fagyva lógott ki puha, rojtos kendője alul s kékre fázott arcán legördülő könnyeit gyönggyé fagyasztotta az egyre erősödő Nemere. Büszke kis lovagja most már teljesen kiesve férfiúi fölényéből, piszkos, kis öklét szájára nyomva szűkülő visítással kezdett sirni.

– Vau... u... u... – hangzott hirtelen a hátuk megett.

Megroggyant a két gyermek térde a réműletes hangra s aztán fejvesztett sikoltozással kezdtek futni az ellenkező irányba. A mély hóban csak bukdácsolva haladhattak s a lihegő szörny mindenütt a nyomukban iramlott. Veszett futásától porzott körülötte a frissen esett hó. Egyszerre zuhó, Szőke Maris megbotlott a jégen ütött lék szélében s végigesett a hószőnyegen. Az utánuk rohanó állat tul futott rajta a futásban vezető Jancsi után, egyszerre csak porzó fordulással visszatért a földön elnyulva fekvő leánykához. Körbe-körbe rohanta

a rémulten összekucorodó gyermeket, majd vinnyogó hangot adva, lehasalt eléje a hóba. Maris görcsös rémuléttel emelte reá tekintetét s szemébe vigyorgott vidám pofája a – Fehér Gergé bácsi Diána kutyájának!

– Diána, drága Diána! – ölelte át jó pajtásának bozontos fejét Mariska s hatalmas csókot nyomott tarka-barka homlokára. Diána meleg készséggel viszonzta a váratlan kitörést s piros nyelvvel szelesen nyalta végig a leányka arcát.

Jancsi pedig folytatta utját inaszakadtan. A Csiki-utcai kőhidhoz érve kimászott a veszedelmes helyről s rettenetes aggodalmak között bandukolt hazafelé.

Marisnak vége! Marist széttépték a farkasok! Ez a gondolat gyötörte még éjszakai álma közben is, de viláért sem szólt volna róla szüleinek, nehogy a tilalmak ellenére történt kirándulásért kiporolják kurta nadrágocskáját.

Hála Diána okos fejének, Mariska is nonsokára Fehér Gergely bácsiék kertjében szégyenkezett a bácsi pirongató szavai alatt. Diána pedig meg-megremegve ült haragos gazdája előtt s vágyakozva kémlelt be a hálószoba lámpavilágos ablakán, ahol a néni éppen párologó

puliszkát tálalt a hideg bivalytejjel telt tányérokra. A konyhából kicsapódó kolbász illata csak még jobban elkészerítette, mert tudta, hogy ma vacsora nélkül hajtja álmra bozontos fejét, amiért utána szökött elcsavargott játszótársának.

– – – – –
Egy régi kis kép akadt ma a kezembe. Fehér ruhácskás pöttöm emberkék lánkoszoruja mosolyog róla felém. Az én kedves városkában, a régi „Nap“ korcsmából lett dedó lombos udvarán készült a kép s ahogy elnézem, szinte odaképzem reá Kobán bácsit is, mosolygó arcával, kezében hegedűvel, amint dalolgatja a pöttöm emberkék körbeforgó lánkoszorujának:

„Rózsa volnék, piros volnék, mégis kifordulnék.“ Nézem a képet, nézem. Ismerős, kedves arcoskák. S az ismerős nevek mellett sötét keresztetek fekszenek: Piavé, Lemberg, Máramaros...

Veres Jánoska is ott alussza már örök álmát Dornavatra körül, Gödri Árpád is utánuk ment a galíciai sáros mezőkön szerzett betegségével.

A Debren patak elárvult partjain zokog a szél s a gunynyasztó varjak szomoruan kiáltoznak: „kár!, kár!, kár!“...

Az elveszett nevetés.

(Mese.)

– Irta: Heltmann Ervin. –

A nevetés, az édes, gyöngéd királyi gyermek elveszett. Mindenki szerette őt, anélkül, hogy bárki is sejtette volna, mennyire nélkülözhetetlen. Szabadon járt-kelt minden házbán. Minden ajtó feltárult előtte. Egyformán játszott a szegény és gazdag gyermekekkel. Őrizetre nem volt szüksége. Az emberek szeretete megvédte őt, bárhová is ment. Ahová belépett, az emberek elfelejtették bűjokat-bánatukat. Ahol járt, sokáig ragyogó fényesség maradt utána.

És most elveszett. A megbotránkozás kiáltása töltötte be az egész világot. Ki lehetett oly gonosz, megátalkodott, hogy ezt az ártatlan, mindenkiben vakon bizó gyermeket megölte?

Elindultak keresésére. Nem akadt ember, aki ne vágyódott volna utána. Nem maradt hely, amelyet ki nem kutattak volna. Végre nyomára akadtak. A tüzi szalamandra barlang-

jából mintha halk ének és gyermekgagyogás hallatszott volna ki. Sírás reszkettette meg erre a világot. Tehát a tüzi szalamandra rabolta el a szent gyermeket! A tüzi szalamandra óriási sárkány volt, amely minden élőlényt, mely a közelébe került, elnyelt. Emberi hatalom nem képes a királyi gyermeket tőle megszabadítani. Az emberek kétségbeesve tértek vissza. Gyászu ruhát öltöttek és gyászoltak.

A szalamandra barlangjában ezalatt nyugodtan ült az ártatlan nevetés. A legkevésbé sem volt megijedve. Nem bántott ő senkit, őt sem bántotta senki, ezért nem tudta azt, hogy mi a félelem. Csak arra volt kíváncsi, hogy mi fog vele történni.

Az utálatos szalamandra ide-oda járkált. Csurgott a nyála. Szívesen elnyelte volna a finom falatot. De nem mertte mégsem bántani. Valami szent erő sugárzott ki a gyermekből,

amely megvédte őt anélkül, hogy tudott volna róla.

Erre a szörnyeteg elhatározta, hogy éhalállal fogja a királyi gyermeket elpusztítani. A barlang elé feküdt és tüzet okádott orlyukaiból.

Az erdőt halk suttogás töltötte be. „Tudtok-e már arról? A szent nevetést a sárkány fogva tartja. Ott ül barlangjában és senki sem tudja megmenteni. Gyertek, meg fogjuk őt látogatni.“

És eljöttek a cinegék, vörösbegek, harakályok és a többiek. Leültek az ingó bokrokra, amelyek a barlang felett csüngtek. Daloltak a fogoly királyi gyermeknek. És amikor észrevették, hogy a szörnyeteg ki akarja őt éheztetni, bogyókat és magvakat vittek neki. Ez a sárkányt annyira dühbe hozta, hogy belezöldült.

A gyermeknek az idő nem is tűnt fel hosszúnak. Mindig csak arra gondolt: „Egyszer csak megszabadít engem valaki!“ És elkezdett közben játszani a barlang előtt fekvő kerek kövecskékkel. Csillagokat és koszorukat állított azokból össze. Ebben telt az öröme. És a sárkány kezdte megszokni a gyermeket. Ami szinte hihetetlen, még barátságos mosolyra is huzta rettenetes száját. Sőt azt is eltúrte, hogy a gyermek a hátára üljön. Ide-oda járkált vele a barlangban. A gyermek ujjongott, tapsolt.

Az emberek azonban nagy szomorúságban voltak. Minél tovább tartott a gyermek távolléte, annál sivárabb lett a világ. Unottan, kedvetlenül végezték napi munkájukat. Sőhájjal keltek fel, gonddal feküdtek le. Minden kereszt nehezebb volt, minden ut meredekebb, amióta a gyermek elveszett. Még az angyalok sem találták örömeiket a földön. Ők is sirtak, Pedig a legszomorubb, ha az angyaloknak az emberek miatt sirniok kell.

Erre Gábor arkangyal megkönyörült az emberiségen. Engedélyt kért a jó Istentől, hogy a földre szállhasson le és szabadithassa meg a gyermeket, mert már többé nem tudja nézni a nyomorúságot. És amikor az engedélyt megkapta, egy parasztleány alakját öltötte magára, hosszú haját sapka alá rejtve.

Aztán egyenesen az erdőbe repült és agyonütötte a sárkányt. A gyermek elébe tárta karjait és kacagott. Gábor arkangyal vállára emelte és kifutott vele az erdőből.

Nagy öröm lett erre mindenfelé. Az em-

berek sirtak és megölelték egymást örömeikben. Ezer kéz nyult a gyermek után. Ezer torok kiállította: „Nézzétek csek, Gábor angyal megszabadította a nevetést!“ Az édes királyi gyermek magas székén ült. Aranyhaja körüllegte arcát. Kis aranykronája ragyogott a napfényben. Csókokat hintett mindenfelé.

Kicsi hugom, álmodj!

Szöszke feje nyugszik a hab-párnán.
A lelke száll az álmoknak szárnyán.
Ne bántsátok! Gizuska most alszik...
Pihegése alig-alig hallszik.

Kicsi hugom ragyogó mezőn jár,
Reményt ölel, amit epedőn vár.
Angyal-mosoly csillog kicsi arcán...
Én is, én is az álmod akarnám!

Heted éig repülhetnék én is:
Való lenne tört reményem mégis.
Te vezetnél gyöngye kis kacsóddal,
S tele lenne arcunk tündér-csókossal.

Aludj, hugom, ügyel reád bátyád,
Nem úgy alszol, mint a szegény árvák.
Álmodj szépet, tündéres meséket...

Ha felébredsz, jutass egy kis mézet
Álmaidból a te bús bátyádnak,
Szórd rá drága mosolyát a szádnak!

Rácz Imre.

Előfizetési árak:

Egész évre . 160 lei. Fél évre . . 80 lei.
Negyed évre 40 lei. Egy óra . . 15 lei.

A Cimborá hetenként egyszer, vasárnap jelenik meg.

Az előfizetések a „Szabadsajtó“
Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t. Satu-
Mare (Szatmárnémeti) címre küldendők.

Én vagyok a festő bácsi!

Pipacs.

– Nevetős, piros pipacs, ki teremtett téged?

– A jó Isten, – egy napsugaras nyári délelőtt.

– Ki adta rád szép selyem ruhádat?

– A jó Isten, hogy messziről meglássonak.

– Ki mondta, hogy belemosolyogj az emberek szívébe?

– A jó Isten, hogy könnyebb legyen az életük. – Amikor aratják a sárga búzát s fá-

radtan izzadnak nehéz munkájukban az emberek, én feléjük hajladozok, feléjük mosolygok. A legények kalapjuk mellé tesznek, a lányok keblükre tűznek, a gyermekek szaladva visznek édesanyjukhoz, az öregek leszakítanak unokáiknak. – Mindenki rám mosolyog, mindenkinek eszébe juttatom azt, akit szeret. Így könnyitek munkájukon. – Jól teszem?

– Nagyon jól teszed, nevetős, piros pipacs.

Nászai Etza.

Tamás érdeklődik.

(A bikaviadalról.)

Tamás (régóta lesi, hogy apja mikor teszi le a könyvet, mert beszélgetni szeretne): Mit olvastál, apám?

Apa: Egy spanyol írónak a könyvét, de erről ne kérdezősködjél, mert még nem neked való.

Tamás: Nem kérdezősködöm, csak azt szeretném tudni, vannak-e még ma is Spanyolországban bikaviadalok.

Apa: Vannak fiam. A spanyolok úgy szeretnek járni a bikaviadalokra, mint te a cirkuszba. Csakhogy ezek a bikák nem olyanok, amilyeneket te ismersz. Sokkal kisebbek, de vadabbak. Mikor beeresztik őket, még ingerlik is.

Tamás: A közönség nem sajnálja a leszurt bikákat?

Apa: A spanyol közönség csak a bikával szembenálló férfi ügyességét figyelni és elragadtatásában eszébe se jut, hogy a ledöfött bikán sajnálkozzék. Akik sajnálkoznának az állaton, azok bizonyára nem mennek el a viadalra.

Tamás: Más országokban is vannak bikaviadalok?

Apa: Nincsenek. De régen, mikor még a rómaiaké volt az ismert világ, másutt is tartottak bikaviadalokat.

Tamás: Spanyolország is a rómaiaké volt?

Apa: Spanyolországot régen elfoglalták a rómaiak, még Krisztus születése előtt. Akkor Hispaniának hívták. Ők hozták divatba az állatviadalokat is. Ez a szokás tehát még a spanyolok között még a római időkből maradt fenn.

Tamás: Ha a rómaiak hozták divatba az

állatokkal való mérkőzést, akkor a fővárosban, Rómában lehettek a legnagyobb mérkőzések.

Apa: Igazad van, fiam. A rómaiak minden játékot nagyon szerettek. Ahogy nálunk sokan nagyon szeretik a focit, náluk más játékok voltak divatosak. A felnőtt emberek is többfajta labdajátékot játszottak. De ez nem elégitette ki őket. Rendeztek birokversenyeket, ökölvívást, kocsiversenyeket és ismerték szinte kivétel nélkül ezeket a versenyeket, melyeket ma rendeznek. És ez nagyon jó volt. Erősítették a testüket és elszórakoztak.

Tamás: Én is szeretek football-versenyre menni, annak is örülök, ha cirkuszba elvisznek. Azt nem értem, hogy a sok verseny és játék mellett miért volt szükség a véres bikaviadalokra.

Apa: Ha csak bikaviadalok lettek volna, még megbocsáthatnánk nekik, mert abban a korban az emberek még kevéssé voltak érzékenyek az állatok fájdalma iránt, de a rómaiak más állatokat is bevitték a cirkuszba. Ázsia tigriseit, Afrika oroszlanait, Európa bölényeit, medvéit mérhetetlen fáradtsággal és költséggel összefogdostatták és Rómába vitték. Ha a népet valaki le akarta kötelezni, a saját költségén játékokat rendezett. A játékok nagyon véresek voltak. Eleinte csak a vadállatokat eresztették össze, melyeknek szilajságát még növelte az, hogy előbb éhezették őket. Később emberek viaskodtak a vadállatokkal s a biztonságban ülő nézők szemeláttára tépték a vadállatok darabokra az embereket. A bűnösöket sem lett volna szabad ilyen embertelen módon elpusztítani. De

nagyon gyakran ártatlanok kerültek a vadállatok elé. Mikor a keresztényeket üldözöbe vették, nem is egyenként, hanem tömegekben hajtották őket a cirkusz porondjára, hol rájuk bocsátották a legkülömbözőbb vadállatokat.

Tamás: A nép nem sajnálta az ártatlan embereket? Nem irtózott a kiontott vértől?

Apa: A néppel elhitették, hogy a keresztények bűnösök; felforgatják az állami rendet, nem tisztelik az isteneket, sértegetik a császárt. Nem is sajnálta őket, nagyon sokan örvendtek pusztulásuknak. A vértől abban az időben nem irtóztak. A sok forradalom és háboru alatt hozzászoktak a vérontáshoz és a szenvedések nézéséhez.

Tamás: A pogányok között nem voltak jó emberek, akik védték volna a keresztényeket?

Apa: Voltak, fiam, a pogányok között is jó emberek, de nem segíthettek. Egy részük félt szembeszállni a császárral, más részük falura vonult vissza, mert nem tudta nézni a kegyetlenségeket. A császár rendelkezett a katonasággal és rendőrséggel, a nép kívánta az üldözést, egyes emberek nem tehettek semmit, legfeljebb magukat is gyanuba keverték.

Tamás: Szeretnék valamit olvasni ezekről az üldözésekről, vagy legalább mondj még valamit róluk.

Apa: Az üldözésekről többet nem beszéllek, mert magam is irtózom, ha rájuk gondolok. Ha nagyobb leszel, elolvashatod egy lengyel írónak, Sienkievicznek könyvét, melyben leírja, hogyan üldözte Neró császár a keresztényeket.

Tamás: Én már hallottam erről a könyvről. Tudom, hogy le van írva benne két gladiatornak a viaskodása; a hálövető gladiator legyőzi azt, aki páncélba van öltözve. De azt nem értem, miért vállalkoztak a rómaiak olyan veszélyes foglalkozásra.

Apa: A gladiátorok nem önként vállalkoztak. Az izmos és ügyes rabszolga-fiukat éveken át nevelték a gladiator-iskolákban. Itt megtanultak tornászni, vívni s a tanítók minden módon edzették testüket. Aztán kerültek a cirkuszi játéktérre. Vagy csoportokban vívtak egymással, vagy páronként. Külömböző fegyvereket adtak kezükbe. A császárok idejében (Krisztus születése után) nagyon véresek voltak a küzdelmek. Igen sok gladiator halva maradt a küzdőtéren. A nép nagyon szerette ezt a látványt. Ha elvitték a holtakat, újabb és újabb csopor-

tok, vagy párok vonultak fel s küzdöttek életre-halálra. A cirkusz zsufolva volt és a nézők fogadásokat kötöttek az ismertebb gladiátorok győzelmére. A császár gyakran frissítő italokat hordatott körül, hogy a nép szeretetét jobban megnyerje.

Tamás: Nem tudtam volna élni abban a városban, ahol ilyen kegyetlen emberek laktak.

Apa: Az emberek nem mindnyájan voltak kegyetlenek. Sokan utálták a véres játékokat, haragudtak a császárra, nem hittek már a római istenekben. Ezek az emberek Krisztus tanításában kerestek vigasztalást.

Tamás: Miért nem lázadtak fel a gladiátorok, ha olyan erősek és ügyesek voltak? Tudhatták, hogy a legügyesebbek is a versenyeken fognak elpusztulni, mert nem kedvez mindig a szerencse.

Apa: A gladiátorok rabszolga-gyermekekből kerültek ki. Kicsiny koruk óta engedelmességre nevelték őket. De megvolt bennük a dicsőségvágy is. Mégis előfordultak lázadások, de ezeket levertek, mert nem vettek sokan részt bennük. Csak egy nagyon veszedelmes lázadás volt, melynek élére egy Spartakusz nevű ember állott. Sok gladiator és rabszolga csatlakozott hozzá. Eleinte nagy sikereket ért el és véresen megtorolta a hosszú elnyomatást a római urakon, de később levertek. A vezetők nem értették egyet, viszálykodás tört ki közöttük. Hiába voltak egyenként erősek, a hadvezetéshez nem értettek. A győztesek aztán irtózatossá bosszúállottak.

Tamás: Mikor szüntek meg a véres gladiator játékok és állatviadalmok?

Apa: Amikor a kereszténység elterjedt, az emberek is szelidebbek lettek. De a római birodalom nagy részét pár száz esztendővel Krisztus születése után idegen népek foglalták el. Ezzel a római játékok is megszűntek. De nem teljesen, hiszen Spanyolországban – amint mondtuk – ma is vannak bikaviadalmok.

A gramofon.

Irta: Zsoldos László.

Személyek:

Tercsi néni (egy kis leány felöltözködik 80 esztendőös öreg néniének, a homlokára tolt nagy pápaszemmel, amelyikben azonban nincs üveg, mert különben megfájdulna tőle a szeme, ha keresztülnéz rajta. Hosszu fekete ruha van rajta és lassan tipeg, mint az öregek). Elemér (8 éves), Jancsi (8 éves), Gizuska (12 éves), Mancsi (7 éves) a néni unokaöccsei meg hugai. Az apuska, a gyerekek épesapja 40 éves, a néni testvére. (Egy kis fiu nagy pocakot csinál magának, vagyis elől kitömi a nagynak való hosszú nadrágot, amit fölvesz és az alján természetesen szélesen fölhajt, hogy rá ne taposson. Azonkívül magára vesz egy nagy mellényt és nagy zsakettot. A nagy cilindert a kezében tartja.) A gramofonos szolga. (Történik az apukáék lakásán, a néni szobájában. Szin: szoba, a közepén asztal, az asztalon jókora faláda fődél nélkül; mellette egy csomó csomagoló papiros. Hátral két ablak. Jobbról, balról ajtó.)

Első jelenet.

Mancsi, Giza (türelmetlenül áll az asztalnál, amelyiken a nyitott faláda van.)

Mancsi. Csak már jönnének.

Giza. Istenem, a néni mindjárt hazajön! (Elemér, Jancsi balról nagy garral beszalad. Elemér kezében kemény zöld papirból öszecsavart nagy gramfon tölcser.)

Második jelenet.

Előbbiek, Jancsi, Elemér.

Mancsi (a fiukhoz): Készen van a tölcser, Elemér?

Elemér: Készen, Mancsi.

Giza: Végre! No, Jancsi, siessünk! Siessünk!

Jancsi: Jó, jó, most már csak bele kell bujnom a ládába.

Elemér (közbe): Én bujok bele, Jancsi. Mondtam, hogy én leszek a gramfon!

Giza: Légy te az okosabb, Jancsi. Te vagy a nagyobbik.

Jancsi (vállat von): Hát bujjál te bele! Bánom is én.

Mancsi (Elemérhez): De tudsz-e majd ugy énekelni, mint a gramfon?

Elemér: Tudok hát! (Szájához emeli a tölcser és rikácsoló hangon, mint a gramfon, beleénekel tetszés szerint egy sort valami népszerű gramfon-dalból, amit majd otthon kérdezzetek meg az édesanyátoktól. Aztán leveszi a szájáról a tölcser). No, nem éppen olyan, mint a gramfon?

Mancsi: De igen.

Giza: Jó.

Jancsi (csipősen): Úgyes gyerek vagy, Elemér.

Giza: Hogy fog örülni a néni.

Mancsi: Szegénynek minden vágya, hogy gramfonja legyen.

Jancsi: De nem fogja észrevenni, hogy ez a láda nem igazi beszélőgép.

Giza: Dehogy! Hisz épp azért szeretne gramfont, mert nagyon rossz a szeme és nem tud regényeket olvasni.

Mancsi (a füléhez illeszti a kezét): Pszt. Jön! (Mind ugyanigy hallgatóznak egy pillanatig.)

Elemér: Nem ő volt.

Jancsi (Elemérhez): Na, most iszkri, bujj bele! (széket tol az asztalhoz).

Mancsi (Gizához): Jajj, be izgatott vagyok!

Giza (Mancsihoz): Én is.

Jancsi (a lányokhoz): Hát kell ezen izgulni? A hatvanadik születés napján meglepjük a néni először egy gramfonnal, másodszor pedig azzal, hogy Elemér egyszer csak kiugrik a gramfonból és a néni nagyot fog nevetni.

Elemér (leteszi a tölcser az asztalra és belemászik a ládába): De aztán mit mondtok a néniének, ha keres hol vagyok?

Jancsi (kötekedően): Azt, hogy kint gombolsz az utcán az utcagyerekekkel.

Elemér (aki már leguggolt a ládában, hirtelen föláll): Te, azt ne mondd, mert akkor kiáltok!

Giza: Ugyan ne kötekedjete! Elrontjátok az egész dolgot.

Elemér (visszagugol): No jó. (Kezébe veszi a tölcser): Most takarjátok le a csomagolópapírral.

Jancsi: Mintha most bontottuk volna ki a gramfont a ládából (letakarják Elemért).

Elemér (a szájához emeli a tölcser): Így jó lesz?

Mancsi (nézi): Nagyszerű!

Giza: A megszólalásig hű!

Jancsi: Gramfonnak határozottan sokkal jobb, mint második elemistának.

Elemér (a tölcseren keresztül, elváltozott hangon): Csak csufolj. (Jobbról Tercsi néni öreges kalapban, napernyővel.)

Harmadik jelenet.

Előbbiek. Elemér aládában, a néni.

Mind (Eleméren kívül): Kezit csókolom, Tercsi néni!

A néni (örömmel): No, gyerekek, hát ti itt vagytok?

Mind: Eljöttünk boldog születésnapot kívánni. (Kezet csókolnak neki.)

A néni: Köszönöm, gyerekek. Nagyon szép . . .

Giza: És, kedves Tercsi néni . . .

A néni (nem hallja meg, félbeszakítja): Nagyon szép. De nini, hol van Elemér? (Leveszi a kalapot a fejéről.)

Jancsi: Hívtuk, de a haszontalan ráugrott az utcán egy tejeskocsira és . . . (Elemér bosszusan megmozdul a ládában és Jancsi ijedten elhallgat.)

Manci, Giza (majd elnevetik magokat.)

Manci (Gizát megbökve, sugva): No, szólj már!

Giza (a nénihez): És, kedves Tercsi néni . . .

A néni (ráteszi a kalapját az asztalon Elemér hátára): Jaj, mi van itt?

Giza: És, kedves Tercsi néni, az apuska meglepte a nénit a születése napján egy gramofonnal.

A néni (nagyon meglepetve): Gramofonnal? Óh, óh, óh! (meglátja a tölcserét és megfogja. Elemér ijedten szoritja a szájához): Hát az van itten, gyerekek? Gramofon?

Manci: Az.

Jancsi: Gramofon. Még pedig mesés.

Giza: Most bontottuk ki.

Manci (zavarral): Ugye, nem haragszik érte a néni, hogy kibontottuk?

A néni: Nem, nem, gyerekek. (Ide-oda ti-peg.) Persze, mindjárt kipróbáltátok ugye, kis hamisak?

Jancsi: Igenis, néni. Tessék csak meghallgatni, milyen szépen szól. Fölhuzom (fölláll a székre, s meghuzza Elemérnek a fülét).

Elemér (sugva, bosszusan): No, te szemtelen!

A néni: Mi az?

Jancsi: Csak fölhuztam a gramofont. No!

Elemér (a tölcserbe énekl rikácsolva az előbb elkezdett gramofondalt. Mind figyelmesen hallgatják és a gyerekek összesugnak.)

A néni (miután végighallgatta a dalt s Elemér elhallgatott): No, ez igazán nagyszerű

gramofon, gyerekek. Nagyon tiszta hangja van. Mintha csak most énekelne bele valaki. Na, most tegyük bele másik lemezt. Hol vannak a lemezek?

Giza (Mancsihoz sugva): A lemezek!

Manci (Gizához sugva): Erre nem gondoltunk.

A néni: Ej, ej, gyerekek (a homlokára böki az ujját): No, milyen szerencse! Máli néni éppen tegnap itt felejtette az új gramofon lemezét (kivesz a szekrényből egy lemez-csomagot s kibontja.)

Giza (Mancsihoz sugva): Lemezt akar beletenni Elemérbe.

Jancsi (félre): No, most lesz nagy hecc! (fennszóval): Tessék ideadni néni, majd én kiválasztok valami jót (elveszi a nénitől a lemezeket s kiválaszt egyet). Ez a (egy dal címét mondja; fölláll a székre s beledugja a ládába a lemezt, Elemérhez sugva): Tudod?

Elemér (sugva): Tudom.

Jancsi: Felhuztam a gramofont (leszáll).

Elemér (a tölcserbe belerikácsolja a dalt).

A néni: Gyönyörű! Milyen természetes! (másik lemezt ad Jancsinak): Most ez! Jancsika!

Jancsi (hangosan elolvassa a lemezen levő céduláról a dal címét): Hubai-Popper kvartett.

Manci: Hubai-Popper?

Giza: Kvartett?

Elemér (felugrik a ládában).

A néni (összecsapja a kezét): Jaj!

Elemér: Nem tudok kvartettet játszani magamban! (belép az apa egy szolgálival, aki igazi gramofont hoz.)

Negyedik jelenet.

Előbbiek, apa, gramofonos szolgál.

A gyerekek: Jé, az apus!

Az apa (a nénihez): Édes tercsim, a születésnapodra megleplek egy gramofonnal.

A néni (összecsókolózik véle): Köszönöm, kedves öcsém! Látod, ezek az édes gyerekek már megtréfáltak velem! (Ölelésre nyújtja a kezét a gyerekek felé).

Az özvegy gólya.

– Csúfolódó versikék. –

A mi házunk tetején évek óta fészkel egy özvegy gólya. Sohasem hallottuk víg kelepelését, csak álldogált féllábon, nagy szomorúságban. Mintha véres lett volna a lába, olyan veres volt. És mi, gyerekek, csufoltuk szegényt sippal, dobbal s ezzel a kis versikével:

Gólya, gólya, gelice,
Mitől véres a lábad?
Török gyermek elvágta,
Magyar gyermek gyógyítja,
Sippal, dobbal,
Nádi hegedűvel.

Az idei tavaszon azonban párjával jött haza Törökországból, s ezt kiabáltuk feléjük:

Gólya bácsi, gólya!
Hol voltál azóta?
Nádudvari tóra.
Ki lányát vetted el?
Török kapitányét.
Mivel hoztad haza?
Sippal, dobbal,
Nádi hegedűvel,
Selyem keszkenővel.

Nézték is ők a kiabálást. Nyugodtan ültek a fészükön s egyszerre csak látjuk egy reggel, hogy három kis aranyos fiókájuk van. Hiszen, mindjárt megszületett erre is a vers.

Ha én gólya volnék,
Az ágy alá bujnék,
Onnét kurjogatnék:
Kurja bácsi, kurja,
Kösse meg a róka,
Térdig érő hóba.

De bizony a gólya fiókák sem törődtek a versikével, szorgalmasan tanultak repülni s ősszel ők is elköltöztek az öregekkel együtt s mire térdig érő hó lett, rég tuljártak a tengeren. Ott aztán bizonyosan a török gyerekek csufolták szegényeket.

Tréfás mondóka.

Pad alatt van egy kis ház,
Abban lakik egy madár,
Süti, főzi a hurkát,
Kérek tőle, de nem ad,
Még azt mondja, pofon vág,
Vágod ám a nagyapád!
Kapom ángyom baltáját,
Ütöm a macskáját,
Teszem a kosárba,
Viszem a vásárba.
Kérdik tőlem a vásárba:
Mi van a kosárba?
Turós lekvár, derelye,
Gyéél, Jancsi, belőle!

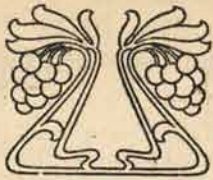

Mellbeütős játék.

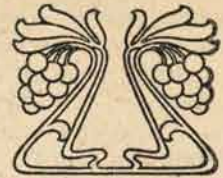
A gyermekek körbe állnak, egy a kör közepére, aki sorba ütögeti a körben állók mellett. Minden ütésre egy szó esik, így:

Anton –
Titijon –
Bokros –
Liliom –
Selyem –
Fonal –
Kender –
Madzag –
Gyémánt –
Gyűrű –
Ezüst –
Kalán –
Ijja –
Vájja –
Barna –
Kánya –
Van!

Akire a „van” esik, a többit kergeti s akit megfog, az kezdi újra a mondókát.

MESEFOLYAM

A mesék megindulnak és folynak, mint folyam vize.
Elhaladnak a parti virágok mellett és tükrözik az eget.

Írta: BALÁZS FERENC.

Feri bácsi behívta a gyerekeket az udvarról, ahol vidáman játszadoztak. A gyerekek beszaladtak a szobába a körülvették Feri bácsit.

– Kijátszodtátok-e magatokat, gyerekek? – kérdezte Feri bácsi.

A gyerekek sohasem játszodják ki magukat, de néha elfáradnak.

– Mondjon mesét – felelte Évike, aki már tudta, mit akar mosolygós szemü bácsija.

– Szívesen, szívesen. Elindul a mesefolyam. Kicsi forrás a mesefolyam kicsi korában. Ott születik szelíd domb alján, mohos fa tövében. Lombok védik az erős napfénytől; ki ne apadjon. Aztán neki indul: kis csörgedező szalag. Patakká nő; partot emel két oldalt magának. Rá virágokat hint. Ezervirágu rét kíváncsian nézi: merre szalad. Bólogat utána, üzen vele a mélyebb völgyeknek. Aztán megnő, mint hajnalra az álom. Széttérül, mint könyv a szempillán. Hatalmas hullámokat ringat, mint sok kicsi bölcsőt, amelyekben valaki szendereg. Abban a sok kis bölcsőben szendereg a mese. Gyertek, ébresszük föl a kicsi meséket.

Igy beszélt Feri bácsi s a gyerekek tágra nyílt szemekkel hallgatták.

*

– Kicsi fiam, Jancsi, kit szeretsz te a legjobban? – kérdezte Feri bácsi.

Jancsi nem gondolkozott, hanem válaszolt. Mert tudta, mert érezte:

– A szüleimet.

– Jól feleltél, Jancsi, jól feleltél. Hanem kicsi fiam, azt mondd meg nékem: miért szereted te a szüleidet?

Jancsi nem felelt, nem tudott felelni. Hallgatott. Mit is feleljen ő erre?

Ekkor Feri bácsi fölébresztette a mesét, amelyik a mesefolyam hátán ringot.

1. Mese

egy kis fiúcskáról, aki igen szerette a szüleit.

Volt egyszer egy kis fiúcska, akire a rossz emberek igen haragudtak és elhatározták, hogy valamivel erősen megszorítják. Azt mondta az egyik rossz ember:

– Ijesszük meg őt, hogy ezután mindig féljen. Az a legszomorubb, amikor valaki mindég fél.

– Az nem lesz elég – mondotta a másik

– verjük meg alaposan, akkor mindég sirni fog. Az a legszomorubb, amikor valaki mindig sir.

– Az sem lesz elég, – mondotta most a harmadik. – Hanem egyebet mondok. Szakit-suk el a szüleitől. Most igen boldog, mert látja az édesapját, csókolja az édesanyját. Ha majd nem láthatja és nem csókolhatja őket, akkor igen boldogtalan lesz. És az a legszomorubb, amikor valaki igen boldogtalan.

Ebbe aztán mind a hárman beleegyeztek. Egy nap, amikor a fiúcska a nagy fák alatt játszadozott, odamentek hozzá és kézen fogták:

– Gyere velünk, kis fiú, – mondták neki.

– Hova akartok vezetni?

– Nagy hegyen tul, ereszkedő völgybe, sétáló patak partjára, ahol az okos kis virágok napestig vigan játszadoznak és téged várnak.

– Elmegyek, – repesett a kis fiú az örömtől és engedte, hogy a rossz emberek elvezessék a nagy hegyen tul, ereszkedő völgybe, sétáló patak partjára, ahol az okos kis virágok napestig vigan játszanak és őt várják.

Hanem amikor megérkezett oda és játszott az okos kis virágokkal, csak sirni kezdett:

A virágok megkérdezték tőle:

– Miért sirsz, kis fiúcska?

– Édesapám, édesanyám... zokogta a kis fiúcska és nem tudott egyebet mondani.

Akkor odajött az egyik rossz ember és azt kérdezte:

– Éhes vagy kis fiam?

– Jaj, nem az én anyám ad nekem enni!

– Álmos vagy?

– Jaj, nem ő fektet le, nem ő takargat be. Nem ő csókol álmat a szememre.

A rossz emberek igen örvendtek, hogy a kis fiúnak úgy fájt a szive és úgy folytak a könnyei, de azért megkérdezték:

– Miért szereted annyira a szüleidet?

– Nem tudom, csak szeretem – mondta a kis fiú.

– Azért szereted, mert jók hozzád?

– Amikor haragudsznak reám, akkor is szeretem.

– Azért szereted, mert enned adnak, ruháznak, ügyelnek reád?

– Ha nem adnak ennem, nem ruháznak és nem ügyelnek reám, akkor is szeretem.

És lehajolt az okos kis virágokhoz és azt suttogetta a fülükbe:

— Egyszer rossz voltam és megszidtak. Igen fáj nekem a szidás, igen szomorú voltam. Szomorú voltam, haragos voltam. Miért szidtak meg engemet? De mégis szerettem őket és boldog voltam, amikor megbocsátottak.

Egy kis harangvirágnak ezt sugta:

— Szegény emberek a szüleim, néha belevő falatjuk sincs. Morzsákkal élünk, amit a jó emberek sepernek le asztalukról. Sirok nekik kenyérért, tejért, de nem adnak. Ők is sirnak, de nem adnak. Mert nekik sincs. És mégis szeretem őket. Mégis igen szeretem őket.

A kis virágok akkor összesúgtak és megtanították a fiucskát:

— Hazavezetünk, mert jó fiu vagy, szeretted a szüleidet. Mindig arra menj, amerre a kökörösín nyílik. Akkor hazatalálsz.

A fiucska elindult, amerre a küköresín nyílt és hazatalált.

Jaj, de boldog volt, amikor a szülei ölbévették, megsimogatták, megcsókolták!

*

(Jövő vasárnap másikat mesélünk.)

A CIMBORA REJTVÉNYEI

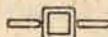
I.
X & né né sz t
né né á a i

II.

o o o o Balaton b r.
o o o o

III.

Z rejt
v y

A Cimbora 29. számában közölt rejtvények helyes megfejtése:

I. Betűrejtvény: Erdély.

II. Verses rejtvény: Folyó.

III. Betűrejtvény: Esőben, hóban ázom, fázom.

A Cimbora 29. számában közölt rejtvények helyes megfejtői:

Vadász László és János, Erős Laci, Klein Irma, Salamon Bözsi, Stern Hermin, Tatár József, Tatár Bözske, Kelemen Sándor, Weiszbrun Zoltán, Káhn Klára, Reisch Irénke és Karolin, Kertész Sándor, Vigh József, Oszaczký Emi,

Goldstein Mór, Kardos István és Tibor, Kolontáry Laci, Platthy Magda, Weinberger Zoltán, Berkovics József, Goldstein Mór, Berger Kálmán, Eisenstädter Edit és Miklós, Lázár Róbert, Róth Manyi, Gottlieb Kata.

Könyvet nyertek:

Vadász László és János, Kardos István és Tibor, Eisenstädter Edit és Miklós.

Öreg Cimbora üzeni:

(E rovatban minden kis cimbora levelére válaszolunk)

Heltmann Ervint kéri a főszerkesztő, hogy közölje vele a címét.

Gottlieb Katának: Öreg Cimborának nincs nagyobb és őszintébb öröme, mint az, ha a kis Cimbora minél gyakrabban keresik fel leveleikkel. Szinte szomorú vagyok már, ha kevés levelet kapok. De ha valaki azzal menti ki magát, hogy tanulnia kell, azért nem írhat, akkor egyszeriben megbékülök. Mert nagyon örvendek ugyan, ha fenntartjátok a barátságot a Cimboraival, de hiába, azt elismerem, hogy a tanulás mindennél előbbre való. Remélem, hogy a németben szépen haladsz és hamarosan hapok tőled egy szép német levelet. Csokoládésziv, Bonbonhegy és Madártej folyó mind ott vannak Tükörországban. Persze a térképen nem találhatod meg, mert most készül a mappája a Tejszínház-nyomdában. Cirmos főudvarmester ur teljes neve: Pákosztossy és Kanduri Egérfaló Cirmos.

Lázár Róbertnek: A 27. szám rejtvényeinek megfejtésével elkéstél. Pedig néha — amikor látjuk, hogy nem érkezik be elég megfejtés — várunk is a közléssel. De a 29. szám megfejtése már idejében érkezett meg. Rejtvényt te is küldhetsz be, csak az a fő, hogy magad állítsd össze. Mert más helyről leírt vagy a nagyok által diktált rejtvény alá nem szép oda írni senkinek sem a nevét. Ausländer Hermannak: Azt már sokszor megüzentük, hogy képrejtvényeket egyelőre nem tudunk közölni, mert azokat el kellene küldeni megrajzoltatni Kolozsvárra. Az itteni nyomdákban ugyanis nem tudják azokat megcsinálni. A betűrejtvényed pedig hiányos, nem lehet megfejteni. De ez ne vegye el a kedvedet, csak próbálkozz mással. Ez legálább amelletl szól, hogy magad csinálod a rejtvényeket. Róth Manyinak: Fogadd őszinte részvétemet kedves kis macskád, a Cimbora halála alkalmából. Remélem, szép temetést rendeztél neki. Talán még sirtál is? Na azért nem kell nagyon búslakodni, vigasztalódj, akad még olyan cica és azt is el lehet keresztelni Cimbora-nak. Poczok Pista rövidesen ismét megkezdí működését.